

Betænkning

over forslag til lov om psykiatriske hospitaler og afdelinger.

(Afgivet af udvalget den 13. maj 1959).

Udvalget har holdt 4 møder og herunder haft 2 samråd med indenrigsministeren, der yderligere skriftligt har besvaret en række af udvalget stillede spørgsmål.

Ministeren redegjorde under samrædene for en række forhold i forbindelse med sindssygehospitalerne og fremhævede herunder især, at afgørelsen om anbringelse på et sindssygehospital kun kan træffes på grundlag af lægelige kriterier.

Spørgsmålet om behovet for psykiatriske hospitalspladser er blevet behandlet i udvalget, der har modtaget en redegørelse herfor, udarbejdet af professorerne Otto Jakobsen, Villars Lunn og Erik Strömrgren. Udvalget ønsker herom at udtale, at man vil finde det rigtigst, at de i § 5 omhandlede statslige afdelinger, for så vidt behov foreligger, fortrinvis placeres i de landsdele, hvor afstandene til de allerede bestående hospitaler er størst. Man har i denne forbindelse særlig tænkt på Bornholms, Thisted og Ribe amter.

Med hensyn til benævnelsen af de i lovforslaget omhandlede hospitaler og afdelinger har udvalget modtaget skriftlige henvendelser såvel fra flere enkeltpersoner som fra Dansk neurologisk Selskab. Efter forhandlingerne i udvalget om de forskellige herom fremsatte forslag har indenrigsministeren stillet nedenstående under nr. 1-4 anførte ændringsforslag, der går ud på, at benævnelsen „psykiatriske hospitaler“ ændres til: „statshospitaler til behandling

af sindslidende“. Indenrigsministerens bemærkninger til de foreslåede ændringer er optrykt som bilag 1 til betænkningen. Som bilag 2 er optrykt ministerens skriftlige svar på et af udvalget stillet spørgsmål om det af kommissionen vedrørende statens sindssygevæsen foreslåede psykiatriske hospital i Kolding.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren foreslåede ændringer, som udvalget tiltræder.

Ændringsforslag.

Af *indenrigsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til titlen.

1) Lovens titel ændres til:

„Lov om statshospitaler til behandling af sindslidende og om psykiatriske afdelinger.“

Til § 1.

2) Ordene „psykiatriske hospitaler“ ændres til: „statshospitaler til behandling af sindslidende (statshospitaler)“.

Til § 2.

3) Ordene „psykiatriske hospitaler“ ændres til: „statshospitaler til behandling af sindslidende“.

Til § 5.

4) Ordene „statens psykiatriske hospitalsvæsen“ ændres til: „statens hospitalsvæsen for sindslidende“.

Kaj Andresen.

Marius Buhl.

Alfred Bøgh.

Bøgholm.

Baagø.

N. Chr. Christensen.

Boye Hansen.

Heilesen.

Ayø Herbøl.

Hjortnæs.

Peter Jørgensen.

Peter Larsen.

Mørk,
formand.

Edel Saunte.

Søgaard.

H. C. Toft.

Else Zeuthen,
næstformand.

Bilag 1.

Indenrigsministerens bemærkninger til de under nr. 1-4 stillede ændringsforslag til forslag til lov om psykiatriske hospitaler og afdelinger.

Når det i lovforslaget var foreslået, at sindssygehospitalerne fremtidig skulle benævnes „psykiatriske hospitaler“, var det i overensstemmelse med kommissionsbetænkningens herom fremsatte forslag.

Ud fra sagkundskabens opfattelse var den foreslåede betegnelse den mest adækvate; men det forekommer mig, at der i de under lovforslagets første behandling fremsatte indvendinger er peget på modstående hensyn af betydelig vægt, idet man med føje har henvist til, at betegnelsen formentlig kun vanskeligt lader sig indpasse i almindelig sprogbrug. Spørgsmålet har derfor været taget op til fornyet overvejelse, resulterende i de nu fremsatte ændringsforslag.

Det er tanken med forslaget, at „statshospitaler til behandling af sindslidende“ skal være den officielle betegnelse for disse hospitaler i almindelighed, medens de enkelte hospitaler blot skal betegnes som „statshospitalet i X-købing“. I realiteten ændres betegnelsen „sindssygehospital“ altså simpelt hen til „statshospital“; man anvender således, ligesom det gælder for andre hospitaler og sygehuse, en neutral betegnelse, der intet angiver om de behandlede sygdommes karakter. De i forslagets § 5 omhandlede afdelinger kan derimod meget vel betegnes som „psykiatriske afdelinger“, idet betegnelsen for disses vedkommende kun finder intern anvendelse inden for sygehuset, hvis almindelige navn vil være det udadtil benyttede.

I forvejen bruges ganske vist betegnelsen „statshospital“ om statshospitalet i Sønderborg. Nævnte hospital fungerer imidlertid som centralsygehus inden for sit område, og der vil derfor i påkommende tilfælde, om man måtte finde det hensigtsmæssigt,

kunne bestå den mulighed, at statshospitalet gik over til at anvende centralsygehusbetegnelsen under en eller anden form.

Også andre betegnelser end den her foreslåede har i mellemtiden fra forskellig side været bragt i forslag, eksempelvis „mentalsygehospitaler“ og „nervehospitaler“. Om ordet „mentalsygehospital“ gælder imidlertid dels, at det ligesom „psykiatrisk hospital“ er et fremmedord og derfor for så vidt mindre naturligt, dels at ordet leder tanken hen på „mentalundersøgelse“ og dermed på noget retspsykiatrisk. Om „nervehospitaler“ kan siges, at det må opfattes som hospitaler til behandling af nervelidelser, hvilke lidelser imidlertid nærmest henføres til det neurologiske speciale og derfor ikke til sindssygedommenes gruppe; noget andet er, at visse sindslidelser, neuroser, populært betegnes som nervelidelser.

Forslaget tilsigter ikke, hvilket jeg måske bør understrege, at betegnelsen „sindslidende“ skal træde i stedet for betegnelsen „sindssyg“; „sindslidende“ må ses som det videre begreb, omfattende såvel de sindssyge som de patienter med andre psykiske lidelser, der modtages på de omhandlede hospitaler og afdelinger.

Idet jeg yderligere kan oplyse, at den nu foreslåede betegnelse er tiltrådt af sundhedsstyrelsen, skal jeg tilføje, at det er min tanke senere at fremsætte forslag til revision af lov nr. 262 af 6. maj 1921 om overbestyrelsen af statens sindssygehospitaler m. v., hvilken lov på en række, fortrinsvis formelle, punkter er forældet; spørgsmålet om den fremtidige betegnelse for direktoratet for statens sindssygehospitaler vil mest naturligt kunne afklares i denne sammenhæng.

Bilag 2.

Indenrigsministeriet.

København, den 20. april 1959.

I skrivelse af 15. april 1959 har udvalget bedt mig besvare følgende spørgsmål:

„Udvalget udbeder sig en redegørelse for, hvorfor det af kommissionen stillede forslag om et psykiatrisk hospital i Kolding ikke er medtaget i lovforslaget.“

I det af kommissionen udarbejdede udkast til lovforslag var ud over hospitalerne i Hillerød, Hjørring og Odense (forslagets §§ 2-4) og en behandlingsbygning ved sindssygehospitalet ved Århus (forslagets § 7), til hvilken sidstnævnte bygning projekteringsbevilling er opnået, medtaget såvel et hospital i Kolding kommune (forslagets § 5) som et hospital i Københavns amt (forslagets § 6), hvilket hospital ikke er identisk med det under opførelse værende sindssygehospital i Glostrup, hjemlet ved § 1 i lov nr. 88 af 31. marts 1953 om opførelse af sindssygehospitaler i Ålborg og Glostrup m. v.

Som nævnt i de indledende bemærkninger til det fremsatte lovforslag tager det nu fremsatte forslag sit udgangspunkt i kommissionens udkast, men er mindre omfattende end dette. Den således foretagne begrænsning har alene relation til overvejelser om, hvorvidt det ville være betimeligt allerede nu at stille videregående forslag,

eller om man ikke hellere burde udskyde visse af projekterne til en senere lov.

Af det anførte vil fremgå, at der ikke heri ligger nogen afstandtagen fra de nævnte yderligere planer. Det skal i denne forbindelse endvidere bemærkes, at de omhandlede hospitaler i Kolding kommune og i Københavns amt af kommissionen (se betænkningens bilag G og H) var forudsat påbegyndt i finansåret 1964-65, medens hospitalerne i Hillerød og Odense var forudsat påbegyndt allerede i finansåret 1960-61 og hospitalet i Hjørring i finansåret 1961-62. Den foretagne reduktion harmonerer således med den af kommissionen angivne prioritetsorden.

Jeg skal sluttelig pege på den mulighed, det fremsatte forslag rummer for, at psykiatriske afdelinger kan etableres, uden at særlig lovhjemmel vil kræves dertil. Finder man på et givet tidspunkt, at omstændighederne i øvrigt taler derfor, vil etableringen af en sådan afdeling ikke være uforenelig med tanken om et senere fuldt udbygget hospital, for hvilket afdelingen i påkommende tilfælde netop kunne være en forløber. Om de konkrete muligheder i Kolding mener jeg dog ikke på det foreliggende at burde udtale mig.

Søren Olesen

Folketingets udvalg angående forslag til lov om psykiatriske hospitaler og afdelinger.